

***Statenstuk* 2012-545**

Nota Verbonden Partijen

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Commissie Bestuur en Financiën op 7 november 2012
- provinciale staten op 14 november 2012
- fatale beslisdatum: 14 november 2012

Behandeld door E.J. Gernaat, telefoonnummer (0592) 36 5723, e-mail e.gernaat@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer H. Brink

Inleiding

Bij de discussie in uw staten over het commissariaat bij de WMD is de wens te kennen gegeven dat een notitie in algemene zin wordt voorbereid over de vertegenwoordiging van de provincie in RvC en RvT van derde rechtspersonen en binnen welke juridische kaders deze vertegenwoordiging zal plaatsvinden. Tevens is gevraagd om een toelichting op de de belangenverstrengeling als genoemd in de Code Tabaksblad.

Deze toezeggingen zijn in een wat ruimer kader geplaatst en zijn opgenomen in de voorliggende Nota Verbonden Partijen. In deze nota wordt een kader gegeven voor de deelname aan verbonden partijen en de wijze van vertegenwoordiging in de besturen van de verbonden partijen. Aanleiding zijn de ontwikkeling van de Code Tabaksblad, de inwerkingtreding van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de invoering van de dualisering en PNS.

De term verbonden partijen komt uit het BBV. Onder een verbonden partij moet volgens het BBV worden verstaan: een rechtspersoon waarin de provincie een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

In de nota komt aan de orde de afweging in welke gevallen het wenselijk is dat provinciaal beleid wordt uitgevoerd door middel van een verbonden partij en op welke wijze de provincie invloed wil uitoefenen op deze partij. Ook wordt ingegaan op de Code Tabaksblad.

De nota bestuursfuncties uit 2001 wordt door deze nota vervangen en kan worden ingetrokken. De nota bestuursfuncties gaat slechts in op vooral één aspect van de relatie met verbonden partijen, namelijk de bestuurlijke vertegenwoordiging.

In verband met de komende aanstelling van de president-commissaris voor de WMD is bij deze nota tevens een ingevuld afwegingskader voor de WMD toegevoegd.

Advies

1. De Nota verbonden partijen vaststellen;
2. De Nota bestuursfuncties intrekken;
3. Kennis nemen van het afwegingskader voor de WMD.

Beoogd effect

Een kader hebben op grond waarvan kan worden besloten tot deelname aan, oprichting van of beëindiging van een relatie met een verbonden partij, met inbegrip van de aansturing van en de vertegenwoordiging in de besturen van een verbonden partij.

Argumenten

- 1.1 *De provincie heeft geen kader voor de afweging voor deelname, oprichting of beëindiging van een relatie met een verbonden partij, met inbegrip van de aansturing van en de vertegenwoordiging in de besturen van een verbonden partij.*
- 2.1 *Het huidige kader voor vertegenwoordiging van provinciale vertegenwoordigers in besturen van derde rechtspersonen is niet meer actueel.*

Uitvoering**Tijdsplanning**

Niet van toepassing.

Financiën

Niet van toepassing.

Europese context

Niet van toepassing.

Monitoring en evaluatie

In de nota komt dit aan de orde

Extern betrokkenen

De instellingen/ondernemingen waarmee de provincie een verbonden partij vormt.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Nota Verbonden partijen
2. Afwegingskader WMD

Ter inzage in de kamer C0.39

Niet van toepassing

Assen, 20 september 2012

Kenmerk: 38/3.1/2012006303

Gedeputeerde staten van Drenthe,

J. Tichelaar, voorzitter

mevrouw drs. J.M. Imhof, secretaris

tk/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 20 september 2012, kenmerk 38/3.1/2012006303;

BESLUITEN:

1. vast te stellen de Nota Verbonden partijen en
2. in te trekken de Nota bestuursfuncties

Assen, 14 november 2012

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

tk/coll.

NOTA VERBONDENPARTIJEN

september 2012

INHOUD

Inhoud	2
1. Inleiding	3
2. Regelgeving.....	5
3. Verbonden partijen	6
3.1 Type verbonden partijen	6
3.2 Afweging voor de keuze van een verbonden partij.....	7
4. Rolverdeling PS en GS.....	9
4.1 Sturingsmogelijkheden PS	9
4.2 Sturingsmogelijkheden GS.....	9
5. Beleid verbonden partijen.....	10
5.1 Samenwerking publiekrechtelijk versus privaatrechtelijk.....	10
5.2 Besliskader	11
6. Provinciale vertegenwoordiging	15
7. Aansturing en controle verbonden partijen.....	20
7.1 Aansturing.....	20
7.2 Verantwoording van verbonden partijen aan de provincie	20
7.3 Heroverweging en evaluatie	20
7.4 Afwegingskader	21
Bijlage 1 – Diverse (wet)teksten van belang voor verbonden partijen	22
Bijlage 2 - Besliskader voor aangaan en behouden van een deelneming	25
Bijlage 3 - Lijst van verbonden partijen opgenomen in de begroting	27
Bijlage 4 - Afwegingskader met betrekking tot <verbonden partij>	28

1. INLEIDING

In 2001 is de Nota bestuursfuncties door provinciale staten vastgesteld. De Nota bestuursfuncties geeft een beeld van de bestuurlijke belangen van de provincie in derde rechtspersonen. In de nota is vooral afgewogen in welke gevallen sprake kan zijn van een provinciale vertegenwoordiging in het bestuur van deze rechtspersonen. De afweging werd vooral gemaakt vanuit het oogpunt van belangenverstremming, de schijn daarvan en/of van belangentegenstellingen.

Sinds de vaststelling van de Nota bestuursfuncties heeft een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden. Te noemen valt de ontwikkeling van de zogenaamde Code Tabaksblat¹ en de verplichting op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) om in de begroting en de jaarstukken een hoofdstuk op te nemen over de ontwikkeling van de verbonden partijen en PNS. Tevens is de dualisering ingevoerd, waardoor de relatie met verbonden partijen de verantwoordelijkheid van het college van Gedeputeerde Staten is geworden.

De organisaties die aan de orde zijn in de Nota bestuursfuncties, waarin de provincie een bestuurlijk belang heeft, vallen voor een groot deel samen met de verbonden partijen. Onder verbonden partijen moet volgens het BBV worden verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die ze verliest in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de provincie.

Bovenstaande definitie betekent ook dat er relaties met derde partijen kunnen zijn die niet onder de verbonden partijen vallen. Het gaat dan om relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of een bestuurlijk belang.

Gedeputeerde Staten kiezen ervoor het begrip verbonden partijen ruimer op te vatten dan de definitie en de uitleg uit het BBV. In de paragraaf verbonden partijen van de begroting en de jaarstukken kan bijvoorbeeld een organisatie worden opgenomen, waarin de provincie niet bestuurlijk is vertegenwoordigd of waarbij de provincie een gering financieel risico loopt, maar waarbij de relatie met de provincie zodanig is dat opname van de organisatie in de paragraaf is gerechtvaardigd. De reden dat wordt gekozen voor een "brede" invulling is de behoefte aan een meer volledig overzicht en transparantie. Voorbeeld hiervan is de Stichting Drentse Energie Organisatie (DEO), waarin de provincie niet bestuurlijk is vertegenwoordigd, maar waarbij de bestuurlijke en financiële verbondenheid zodanig is dat opname van deze organisatie in de paragraaf verbonden partijen zeer aan te bevelen is.

Het gaat bij verbonden partijen niet alleen om de wijze waarop de provincie bestuurlijk wordt vertegenwoordigd maar ook om de sturing en de verantwoording. In het kader van deze notitie wordt aandacht besteed aan beide aspecten.

Instellingen waarmee de provincie alleen een financiële band heeft zijn vooral organisaties die een maatschappelijk belang behartigen en daarvoor een financiële bijdrage ontvangen, veelal in de vorm van een subsidie. Een dergelijke instelling is echter geen verbonden partij; er is immers geen sprake van een financieel belang, zoals hierboven beschreven, noch is sprake van een bestuurlijk belang.

---

¹ De Code Tabaksblat bevat opvattingen over good governance, waarbij in dit verband vooral de bepalingen over belangenverstremming en –tegenstelling van belang zijn.

De discussie over de vertegenwoordiging van Gedeputeerde Staten in de Raad van Commissarissen van een vennootschap en de bovengenoemde ontwikkelingen zijn aanleiding geweest om door middel van deze nota de Nota bestuursfuncties te vervangen. Deze nota beperkt zich niet tot de bestuursfuncties maar omvat tevens een toetsingskader voor het inzetten van verbonden partijen als instrument voor het provinciaal beleid.

2. REGELGEVING

Op verbonden partijen zijn ondermeer de volgende wetten en regelingen van toepassing:

a. de Provinciewet

In de Provinciewet is de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten vastgelegd tot het deelnemen aan privaatrechtelijke rechtspersonen en het instellen van bestuurscommissies.

b. het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

Het BBV definieert wat een verbonden partij is en bevat voorschriften voor de inrichting van begroting en jaarstukken

c. de Wet gemeenschappelijke regelingen

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) biedt kaders voor de samenwerking tussen diverse overheden om gemeenschappelijke doelstellingen te realiseren.

d. Code Tabaksblad

Specifiek voor de interne bedrijfsvoering van een deelneming geldt dat zij wordt geborgd door good corporate governance vereisten. De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code (veelal aangeduid als Code Tabaksblad) worden, waar mogelijk, toegepast op de deelnemingen van de provincie.

De Code Tabaksblad is in 2008 geactualiseerd door de Commissie Frijns.

In bijlage 1 zijn diverse teksten m.b.t. het kader van Verbonden Partijen opgenomen.

3. VERBONDEN PARTIJEN

3.1 Type verbonden partijen

Wat de rechtsvorm betreft maken we, ten aanzien van verbonden partijen, een onderscheid in vier groepen:

- a. Stichting en Vereniging
- b. Vennootschappen (NV, BV)
- c. Gemeenschappelijke regeling (Wgr) en Bestuurscommissie
- d. Publiek Private Samenwerking (PPS)

Ad a. Stichting en Vereniging

Een *stichting* is een rechtspersoon zonder leden, die is opgericht om met een bepaald vermogen een doel te realiseren dat in de statuten is vermeld. Een stichting mag wel winst maken, maar voor de uitkering van de winst gelden beperkingen (moet bijvoorbeeld een ideële of sociale strekking hebben). Een stichting is daarom veelal geen geëigende vorm om een onderneming te starten. De provincie kan oprichter, bestuurder en/of deelnemer van een stichting zijn. Belangrijkste redenen om een stichting op te richten zijn samenwerking, risicospreiding en beïnvloeding (vinger in de pap). Het uitgangspunt van een stichting is, dat het een non-profit organisatie is. Samenwerking met marktpartijen is in een stichting zonder meer wel mogelijk. De bestuursorganisatie van een stichting bestaat veelal uit Algemeen en/of (Dagelijks) Bestuur en/of een Raad van Toezicht.

Personeel van de stichting kan ambtenaar worden. Een gedeputeerde of andere vertegenwoordiger van de provincie kan dus deelnemen in een bestuur. Dit heeft voor- en nadelen. Voordelen zijn betrokkenheid, sturingsmogelijkheid, korte lijnen. Nadelen zijn het risico van belangenverstrengeling, aansprakelijkheid etc.

Het uitvoeren van provinciale taken via een stichting is voor de zichtbaarheid van de provincie niet per definitie nadelig. Als alert wordt gehandeld in naamgeving, marketing en stuurbaarheid dan kan de zichtbaarheid net zo groot zijn als dat de provincie zelf zou uitvoeren.

Een *vereniging* is een samenwerkingsverband van leden, die een bepaald doel willen verwezenlijken en waarbij de hoogste macht ligt bij de Algemene Ledenvergadering, waarin elk lid tenminste één stem heeft. Deze Algemene Ledenvergadering benoemt het bestuur, dat de leiding heeft over de dagelijkse gang van zaken in de vereniging. De vereniging is eenvoudig op te richten.

Voor zowel de vereniging als de stichting geldt dat als de provincie enkel verplicht is tot het leveren van de afgesproken financiële bijdrage, subsidie of contributie, er geen sprake is van een financieel belang en dus ook niet van een verbonden partij. Daarvan is echter wel sprake als er aanvullende afspraken zijn gemaakt, bijvoorbeeld over het bijdragen aan eventuele tekorten in de exploitatie.

Ad b. Vennootschappen (NV, BV)

Deze vormen komen, tenzij expliciet wettelijk vastgelegd, niet in aanmerking voor de uitoefening van wettelijke taken, want die zijn via het bestuursrecht toegekend. Niet-wettelijk toebedeelde taken mogen wel door een vennootschap worden uitgevoerd. Bij deelname van de provincie in een vennootschap kan invloed via aandelen worden uitgeoefend. Voordelen zijn de uitstraling op "de markt", toegang tot kapitaalmarkt en het leggen bij derden van kapitaalrisico. Nadelen zijn dat de politieke verantwoordelijkheid wordt ondermijnd, de moeilijke aan-

sturing omdat het een autonome organisatie betreft en het verlies van gelijkwaardigheid van de deelname bij moederdochterconstructies.

Een voorbeeld waar een BV vaak wordt gebruikt is de revitalisering van bedrijventerreinen of andere grootschalige publiek-private samenwerking (in gemeenteland bijvoorbeeld wijksanering).

Ad. c. Gemeenschappelijke regeling (Wgr) en Bestuurscommissie

De *Wgr* richt zich primair op de overdracht van bestuursbevoegdheden. Als de provincie een rechtsvorm wil oprichten om bestuursbevoegdheden over te dragen zoals bijvoorbeeld het verstrekken van subsidies, dan verdient een gemeenschappelijke regeling in de regel de voorkeur. Een *Wgr*-samenwerking is met name gericht op de uitoefening van publieke taken zoals bijvoorbeeld vergunning verlening, toezicht en handhaving.

Primair zijn het regelingen tussen overheden, maar marktpartijen kunnen deelnemen. Dat is overigens minder geaccepteerd door (private) partners vanwege de vele administratieve eisen en waarborgen waar een *Wgr*-regeling aan moet voldoen om als bestuursorgaan te functioneren. De samenwerking is gebonden aan wettelijke eisen en de oprichting is minder snel en flexibel dan de oprichting van een stichting of vereniging. Bij een gemeenschappelijke regeling met rechtspersoonlijkheid is het verplicht een algemeen en een dagelijks bestuur te hebben. Een voorbeeld van een gemeenschappelijke regeling is het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (in oprichting).

Ook zijn er gemeenschappelijke regelingen zonder rechtspersoonlijkheid. Dit zijn een gemeenschappelijk orgaan, de centrumgemeente-constructie en de "regeling zonder meer". Voorbeelden van deze gemeenschappelijke regelingen zijn de Noordelijke Rekenkamer (gemeenschappelijk orgaan) en de regiovisie Groningen-Assen (regeling zonder meer)

Een *bestuurscommissie* ex artikel 81 van de Provinciewet kan door Provinciale Staten of door Gedeputeerde Staten worden ingesteld. Provinciale Staten, c.q. Gedeputeerde Staten, regelen de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze.

De vorm van bestuurscommissie komt binnen de provincie voor als uitvoeringscommissie WILG. Deze commissie is ingesteld door Gedeputeerde Staten

Ad d. Publiek Private Samenwerking (PPS)

Een *PPS* is niet zozeer een rechtsvorm, maar een vorm van samenwerking. Deze vorm van samenwerking komt veel voor als het gaat om gebiedsontwikkeling. De samenwerkende partijen kunnen bijvoorbeeld een jointventure oprichten. Deze kan bijvoorbeeld in de vorm van een BV. De samenwerkingsvormen verschillen op punten als

- Omvang van de investering voor provincie en samenwerkende partijen
- Zeggenschap en regie over het project
- Risicoverdeling
- Verdeling financieel resultaat en bijdrage aan verevening

3.2 Afweging voor de keuze van een verbonden partij

Bij de afweging dient de provincie zich bewust te zijn van de risico's en de voor- en nadelen van de verschillende keuzes. Dit is zowel van belang bij de oprichting van een nieuwe verbonden partij als bij de evaluaties van bestaande verbonden partijen. Aangezien de omstandigheden in de loop van de tijd kunnen veranderen, moet de provincie zich periodiek de vraag stellen of de verbonden partij nog steeds de optimale oplossing is om het provinciale doel op een doeltreffende en doelmatige manier te bereiken.

Voor- en nadelen per type verbonden partij

	<i>Voordelen</i>	<i>Nadelen</i>
Publiekrechtelijke verbonden partijen	<ul style="list-style-type: none"> * Veel aandacht voor democratische controle en verantwoording. * Publiekrecht, zoals Awb, van toepassing 	<ul style="list-style-type: none"> * Gebrek aan slagvaardigheid. * Deelnemers volledig financieel aansprakelijk.
Privaatrechtelijke verbonden partijen	<ul style="list-style-type: none"> * Slagvaardigheid. * Deelname private partijen. * Deelnemers lopen alleen risico over het ingebrachte geld. 	<ul style="list-style-type: none"> * Minder aandacht voor democratische controle en verantwoording. * Gebrek aan bestuurlijke invloed. * Bestuur handelt primair vanuit private belang.

Een voordeel van publiekrechtelijke verbonden partijen, zoals de gemeenschappelijke regeling, is dat er meer aandacht is voor democratische controle en verantwoording, wat de transparantie vergroot. Het risico van gebrek aan slagvaardigheid, bijvoorbeeld bij een groot aantal deelnemers, wordt gezien als een nadeel van een publiekrechtelijke verbonden partij. Daarnaast is het financiële risico voor de deelnemende partijen hoog, omdat de deelnemende partijen in de meeste gevallen volledig financieel aansprakelijk zijn.

De mogelijkheid om met commerciële partijen samen te werken wordt vaak gezien als voordeel van privaatrechtelijke verbonden partijen. Hierdoor wordt namelijk specifieke kennis en ervaring aan de organisatie toegevoegd. Andere voordelen zijn de slagvaardigheid, het lage financiële risico en de beperkte aansprakelijkheid. Nadelen zijn het gebrek aan democratische controle en verantwoording en het gebrek aan bestuurlijke invloed, met name in de rol van aandeelhouder.

Bij de stichting en de vereniging heeft de provincie extra sturingsmogelijkheden doordat er meestal sprake is van een subsidierelatie. Het voordeel van de beperkte financiële aansprakelijkheid gaat bij de stichting/vereniging vaak niet geheel op. Een stichting of vereniging heeft in de praktijk vaak geen buffer om onvoorziene uitgaven op te vangen. Het is mogelijk dat de overheid een deel van dit risico informeel of via afspraken draagt, bijvoorbeeld door garantstellingen. Een vereniging heeft door het bestaan van de Algemene Ledenvergadering een meer duaal karakter.

Voor vennootschappen is in de wet geregeld dat de algemene vergadering van aandeelhouders de jaarrekening vaststelt en dat zij het recht heeft om de Raad van Commissarissen te ontslaan. Maar zelfs als de provincie 100% van de aandelen van een vennootschap bezit, dan nog heeft het bestuur van de vennootschap vergaande bevoegdheden, een eigen rol en een eigen verantwoordelijkheid. Een voordeel van een vennootschap als verbonden partij is dat de provincie meestal meedeelt in de winst en dividend ontvangt.

Voor een PPS-constructie wordt in principe gekozen om tot risicodeling te komen. Toch is het risicoprofiel van een PPS vaak hoger ten opzichte van andere verbonden partijen omdat het financiële belang van de overheid vaak groot is.

4. ROLVERDELING PS EN GS

Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een provinciaal doel te bereiken. Sinds de invoering van het duale stelsel behoort de beslissing tot deelname aan een verbonden partij, en ook de aansturing van de verbonden partij, primair tot de taken van het college van Gedeputeerde Staten behoren. Dit is geregeld in artikel 158 van de Provinciewet.

4.1 Sturingsmogelijkheden PS

Omdat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat van provinciaal belang is en waarbij de provincie verantwoordelijk blijft voor het realiseren van de beoogde doelstellingen, blijft er voor provinciale staten een kaderstellende en controlerende taak over. Kernvragen bij de kaderstellende rol van provinciale staten zijn dan bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen (nog steeds) corresponderen met die van de provincie en de doelstellingen van de provincie via de verbonden partijen gerealiseerd zijn of kunnen worden.

De sturingsmogelijkheid bij oprichting van een verbonden partij verschilt per type. Bij het treffen van een gemeenschappelijke regeling moet PS toestemming geven aan GS. Die toestemming kan alleen worden geweigerd indien de regeling in strijd is met het recht of het algemeen belang. Bij privaatrechtelijke verbonden partijen kunnen PS sturen door hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

4.2 Sturingsmogelijkheden GS

GS vertegenwoordigen de provincie in het contact met de verbonden partijen en sturen bij wanneer dit nodig is. Zij moeten dan voldoende mogelijkheden hebben om de uitvoering door de verbonden partij te beïnvloeden. Deze mogelijkheden zijn sterk afhankelijk van het type verbonden partij, het aantal deelnemers en de afspraken die in de regeling (bij een gemeenschappelijke regeling) of in de statuten (bij een vennootschap, stichting of vereniging) zijn vastgelegd. Voor een goede sturing is het essentieel om bij het besluit tot oprichting van of deelname aan een verbonden partij concrete afspraken te maken en de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vast te leggen. Binnen de provincie is hierbij aandacht nodig voor de 'dubbele rol' van de provincie als afnemer en tegelijkertijd bestuurder van de verbonden partij.

5. BELEID VERBONDEN PARTIJEN

In dit hoofdstuk wordt het algemeen kader behandeld voor de afwegingen die voor de provincie een rol spelen bij de oprichting van of deelname aan een verbonden partij. Daarnaast komen de belangrijkste typen verbonden partijen aan bod.

Bij de keuze tussen de verschillende instrumenten is een afweging met het oog op doelmatigheid en doeltreffendheid van belang. Is het deelnemen aan of het oprichten van een verbonden partij in dat geval het meest doeltreffende en doelmatige instrument om het provinciale beleid te realiseren?

Als het provinciaal bestuur besluit tot deelneming aan een verbonden partij of een verbonden partij opricht is een goede aansturing vanuit de provincie en verantwoording door de verbonden partij van belang. De verbonden partij staat weliswaar op afstand van de provincie maar is wel bedoeld om het beleidsdoel van de provincie te realiseren. Verder is het van belang dat de provincie inzicht heeft in de kosten (het budgettaire beslag) en de financiële risico's die de provincie met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

5.1 Samenwerking publiekrechtelijk versus privaatrechtelijk

Afgelopen jaren is gebleken dat er meer en meer de behoefte is ontstaan om taken niet via de publiekrechtelijke weg, maar via de privaatrechtelijke weg te regelen. De toetsing van oprichtings- en deelnemingsbesluiten op grond van art. 158 van de Provinciewet heeft hierdoor hernieuwde en geïntensiveerde aandacht gekregen.

Indien de provincie taken laat uitvoeren door privaatrechtelijke rechtspersonen waarin zij deelneemt, dan is er sprake van verminderde invloed. Voor privaatrechtelijke rechtspersonen gelden immers andere spelregels: zij zijn verantwoording schuldig aan andere organen. De provincie is in beginsel vrij te bepalen of zij de privaaf- of de publiekrechtelijke weg wil volgen bij het realiseren van haar beleid. De Provinciewet bevat de criteria voor de privaatrechtelijke weg. Het gebruik van privaatrechtelijke bevoegdheden is alleen toegestaan indien daarmee niet de onderliggende publiekrechtelijke regeling op onaanvaardbare wijze wordt doorkruist. Van belang daarbij is of de overheid een vergelijkbaar resultaat kan bereiken door de publiekrechtelijke regeling te gebruiken. Indien dat namelijk het geval is, dan is dat een belangrijke aanwijzing dat voor de publiekrechtelijke weg gekozen moet worden. Deze weg moet gekozen worden, omdat deze meer aandacht heeft voor de democratische controle en verantwoording, waardoor het overheidshandelen een grotere mate van transparantie kent.

Uitgangspunten voor het beleid van de provincie

Op basis van het formele kader, de nadere toelichting op de verschillende soorten verbonden partijen en de voorgaande verdieping van de mogelijke afweging publiekrechtelijk dan wel privaatrechtelijk, komt de provincie tot de volgende uitgangspunten voor het beleid ten aanzien van verbonden partijen:

a. De provincie heeft voorkeur voor deelname aan een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm. Deze voorkeur kan worden geduid als 'ja mits', indien aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze voorwaarden liggen op het terrein van het leveren van een extra bijdrage aan het publiek belang, het kunnen uitoefenen van voldoende invloed en/of sturing en het adequaat kunnen invullen van democratische controle.

b. De provincie is terughoudend als het gaat om de vraag of aan een privaatrechtelijke samenwerkingsvorm wil deelnemen. Deze terughoudendheid kan worden geduid als 'nee tenzij', indien er goede redenen zijn die een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. Deze redenen kunnen bijvoorbeeld liggen op het vlak van slagvaardigheid, effectiviteit of efficiëntie.

c. De provincie is terughoudend als het gaat om de vraag of aan een publiek-private samenwerking (PPS) wil deelnemen. In feite komt PPS neer op deelname aan een privaatrechtelijke samenwerkingsvorm. Ook hier geldt dus de regel 'nee tenzij', indien er goede redenen zijn die een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. Redenen om deel te nemen aan PPS liggen over het algemeen op het vlak van meerwaarde en efficiëntiewinst

5.2 Besliskader

Op basis van deze uitgangspunten is hieronder een besliskader weergegeven en beschreven ten aanzien van het aangaan nieuwe financiële én bestuurlijke relaties: Het besliskader is schematisch weergegeven in bijlage 2.

1. Is er sprake van een publiek belang

Uitgangspunt is dat de provincie alleen participeert in een derde partij indien daarmee een publiek belang wordt gediend. In het rapport 'Het borgen van publiek belang' geeft de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) aan dat het antwoord op de vraag of sprake is van een publiek belang primair van politiek/ideologische aard is en daarom door de overheid zelf moet worden gegeven.

De WRR onderscheidt hierbij maatschappelijke en publieke belangen. Onder publiek belang wordt in dit verband verstaan: een maatschappelijk belang waarvoor de provincie de verantwoordelijkheid op zich neemt omdat zij meent dat die zonder specifieke overheidsmaatregelen niet of niet voldoende wordt behartigd. Het aantrekken van maatschappelijke belangen als publiek belang betekent derhalve dat de provincie tot doelstelling van haar beleid maakt om dit belang te behartigen. Of er sprake is van een publiek belang is afhankelijk van de inzichten over de rol en taak van de provincie.

Belangen zijn maatschappelijke belangen als hun behartiging voor de samenleving als geheel gewenst is. De behartiging van maatschappelijke belangen kan soms goed door de markt of non-profit organisaties plaatsvinden. Niet altijd is de betrokkenheid van de overheid een vereiste. Een voorbeeld van een maatschappelijk belang dat door de markt wordt behartigd is het openbaar vervoer. Alleen wanneer de betrokkenheid van de overheid vereist is, is er dus volgens de WRR sprake van een publiek belang.

Het gaat hier dus om belangen die het provinciebestuur wil behartigen, met de provinciale bevoegdheden kan behartigen en waarvoor vervolgens beleid en activiteiten worden ontwikkeld. De uit te voeren taken worden afgeleid van de politieke afweging. Dit heeft als consequentie dat de gedefinieerde publieke belangen en afgeleide taken constant in beweging zijn. Een periodieke heroverweging van het publieke belang, de publieke taak en de uitvoering daarvan is dus noodzakelijk.

Wanneer het provinciebestuur van oordeel is dat er géén sprake is van een publiek belang of van een publiek belang dat niet door de provincie behartigd kan worden, zal de provincie

niets doen en het aan de markt of andere overheden overlaten. Als de provincie wel een rol heeft, volgt afweging 2.

2. Is volledige provinciale betrokkenheid noodzakelijk

Volledige provinciale betrokkenheid kan bijvoorbeeld voortkomen uit:

- Een wettelijke verplichting om een taak intern door de provincie uit te voeren.
- Het uitvoeren van een bepaalde taak wordt als te strategisch voor de provincie gezien om extern uit te voeren.
- Door de hoge risico's en onzekerheden met betrekking tot de uit te voeren taak is het uitbesteden van een dergelijke taak niet mogelijk of alleen tegen hoge kosten.

Bij volledige provinciale betrokkenheid zal de activiteit binnen de provincie moeten worden ondergebracht en intern worden uitgevoerd. Is er geen reden voor 100% betrokkenheid, dan volgt afweging 3.

3. Kan de provincie als opdracht-, subsidie-, of regelgever optreden?

Uitgangspunt is dat een taak van publiek belang bij voorkeur door de provincie zelf in haar hoedanigheid van publiekrechtelijke rechtspersoon behartigd moet worden, maar niet persé intern uitgevoerd hoeft te worden. Daarbij bestaan drie opties:

- * Uitvoering door derden met subsidies op basis van provinciale subsidievoorwaarden, bijvoorbeeld op het terrein van promotie van de provincie;
- * De inzet van de publiekrechtelijke bevoegdheid van de provincie als regelgever door middel van voorschriften inzake de uitvoering van een publieke taak en de handhaving van deze voorschriften door middel van toezicht of het verlenen van bepaalde concessies (bijvoorbeeld: het openbaar vervoer);
- * Uitvoering in te kopen bij externe uitvoerders op basis van privaatrechtelijke overeenkomsten. Bijvoorbeeld: goederen, bouwprojecten of diensten, in deze gevallen is sprake van een contractrelatie volgens burgerlijk recht.

Van belang is dat de provincie voldoende invloed heeft om de door haar gewenste publieke taak en condities (prijs, kwaliteit) uitgevoerd te krijgen en langs deze weg controle uit te oefenen. Mocht deze invloed op de behartiging van het publieke belang geheel of gedeeltelijk ontbreken, dan volgt afweging 4.

4. Is een publiekrechtelijke participatie op basis van de Wgr mogelijk?

Het uitgangspunt is dat het publiek belang bij voorkeur binnen het publiekrecht wordt behartigd. De Wgr maakt samenwerking tussen overheden mogelijk. Daarnaast biedt de Wgr een aantal waarborgen met betrekking tot verantwoording en politieke controle, die de privaatrechtelijke varianten niet vanzelfsprekend in zich dragen.

Bestuurlijke vertegenwoordiging van de provincie is niet problematisch omdat het bij een gemeenschappelijke regeling gaat om een verlengd provinciaal bestuur waardoor er niet of nauwelijks sprake zal zijn van een "dubbele petten" problematiek. Als een publiekrechtelijke participatie niet mogelijk is dan volgt afweging 5.

5. Is een PPS constructie mogelijk en biedt deze meerwaarde?

Zoals eerder aangegeven komt PPS in feite neer op een privaatrechtelijke samenwerkingsvorm, echter in de praktijk wordt deze vorm van samenwerking vaak apart gepresenteerd. Daarbij komt dat er veel ervaring en kennis is opgedaan met PPS constructies c.q. contracten (zie ook <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/publiek-private-samenwerking>) en dat

het over het algemeen gaat om specifieke meerwaarde die met specifieke contracten wordt geborgd.

Indien er sprake is van een project waarbij een samenwerkingsverband tussen de provincie en het bedrijfsleven c.q. een PPS constructie een mogelijkheid is en er zijn bijzondere redenen op het vlak van meerwaarde en/of efficiëntiewinst en er wordt aan de onderstaande basisvoorwaarden voldaan dan geniet een PPS constructie de voorkeur.

Basisvoorwaarden:

- a. De provincie moet duidelijk voor ogen staan wat het doel is van de samenwerking met private partijen;
- b. Op basis van een evaluatie vooraf moet er een indicatie zijn dat samenwerking met private partijen toegevoegde waarde kan opleveren ten opzichte van alternatieve uitvoeringswijzen;
- c. Er moet sprake zijn van heldere en gemeenschappelijke doelstellingen van zowel overheid als private partijen bij het project;
- d. Door de samenwerking moeten de risico's van het project beter beheerst kunnen worden (door overdracht van die risico's aan private partijen die zij beter kunnen beheersen) en/of de risico's kunnen worden gedeeld;
- e. De contouren van het project moeten voldoende duidelijk zijn voordat een samenwerking met private partijen kan worden aangegaan, maar het project moet niet al volledig 'uitgetekend' zijn omdat er anders geen ruimte is voor een efficiënte inbreng van private partijen.

Bij een project waarbij een PPS constructie mogelijk is én aantoonbare meerwaarde biedt dan moet nog een afweging plaatsvinden in hoeverre de provincie van mening is dat zij (gedeeltelijk) bestuurlijke verantwoordelijkheid moet nemen. Als dit laatste het geval is stelt de provincie een provinciale vertegenwoordiger aan en wordt de PPS constructie gezien als verbonden partij. Er is immers sprake van een bestuurlijk én een financieel belang.

Als er geen sprake is van een project en/of van een aantoonbare meerwaarde van een PPS constructie dan volgt afweging 6.

6. Is een privaatrechtelijke participatie mogelijk en doeltreffend?

Zoals al eerder aangegeven verdient het de voorkeur dat publiek belang wordt behartigd langs de publiekrechtelijke weg. Indien er echter goede redenen zijn om de bestuurlijke en/of financiële verantwoordelijkheid geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een privaatrechtelijke organisatie dan volgt de oprichting of het aangaan van een privaatrechtelijke participatie. Argumenten kunnen te maken hebben met bijvoorbeeld gewenste slagvaardigheid of de wens om een specifieke private partij te betrekken. Vervolgens wordt beoordeeld welke privaatrechtelijke rechtsvorm of combinatie van rechtsvormen de voorkeur geniet. De keuze voor een specifieke rechtsvorm kan samenhangen met het te bereiken doel. Indien een privaatrechtelijke participatie mogelijk en doeltreffend is dan dient er nog een afweging plaats te vinden in hoeverre de provincie van mening is dat zij (gedeeltelijk) bestuurlijke verantwoordelijkheid moet nemen. Indien dit laatste het geval is stelt de provincie een provinciale vertegenwoordiger aan en wordt de privaatrechtelijke participatie gezien als verbonden partij. Er is immers sprake van een bestuurlijk én een financieel belang.

Als een privaatrechtelijke participatie niet mogelijk en/of doeltreffend is dan dient de provincie te besluiten om de activiteit binnen de provincie onder te brengen en intern uit te voeren.

Verlengen of beëindigen van financiële én bestuurlijke relaties

Over het algemeen geldt dat de provincie een financiële én bestuurlijke relatie aangaat voor een onbepaalde tijd. Dit betekent echter niet dat deze relatie zondermeer en/of stilzwijgend wordt voortgezet. Er kunnen zich veranderingen voordoen die per definitie moeten leiden tot heroverweging van de aangegane financiële én bestuurlijke relaties. Tevens is het wenselijk dat aan het begin van elke collegeperiode op basis van een herijking van het beleid en op basis van een nieuwe programmabegroting alle verbonden partijen opnieuw beschouwd moeten worden op de vraag of ze een bijdrage leveren aan de beleidsdoelstellingen geformuleerd in de nieuwe programmabegroting en de vraag of de relatie past binnen het nieuwe en/of herijkte beleid ten aanzien van verbonden partijen.

6. PROVINCIALE VERTEGENWOORDIGING

Bij het besluit tot het oprichten van of deelnemen in een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie komt de provinciale vertegenwoordiging in de diverse organen van de organisatie ter sprake. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtsvormen. Daar de privaatrechtelijke rechtsvormen zonder rechtspersoonlijkheid (o.a. de VOF en de maatschap) niet voorkomen in provinciale verbanden wordt hierna gesproken over privaatrechtelijke rechtspersonen.

6.1. Provinciale vertegenwoordiging in publiekrechtelijke rechtsvormen

De provincie is vertegenwoordigd in publiekrechtelijke rechtspersonen waarin zij deelneemt. Provinciale vertegenwoordiging dient in het geval van publieke rechtspersonen een versterkend effect te hebben voor het kunnen uitoefenen van voldoende invloed c.q. sturing en het adequaat kunnen invullen van democratische controle.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen zowel de leden van provinciale als gedeputeerde staten zitting hebben in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Naar aanleiding van de invoering van de Wet dualisering provinciebestuur is in diverse provincies gesproken over vertegenwoordiging van statenleden in gemeenschappelijke regelingen. Aangesloten wordt bij de heersende opvatting dat leden van provinciale staten in beginsel geen zitting dienen te hebben in de besturen van een gemeenschappelijke regeling.

Uitgangspunt is dat in beginsel uitsluitend leden van Gedeputeerde Staten de provincie vertegenwoordigen in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Deze leden kunnen zich slechts laten vervangen door andere leden van Gedeputeerde Staten.

6.2 Provinciale vertegenwoordiging in privaatrechtelijke rechtspersonen

Indien er redenen zijn om verantwoordelijkheden geheel of gedeeltelijk over te dragen aan een privaatrechtelijke organisatie, dan moet bepaald worden of en op welke wijze de provincie moet worden vertegenwoordigd in de diverse organen van de vennootschap, vereniging of stichting.

De provincie wil vertegenwoordigd zijn in een privaatrechtelijke samenwerkingsvorm waarin zij deelneemt indien kan worden aangetoond dat juist vertegenwoordiging in een privaatrechtelijke rechtspersoon het publieke belang dient voor de provincie. Het college zal in dit laatste geval toezien op duidelijke functiescheiding en alleen vertegenwoordigers aanstellen waarbij de dubbele pettenproblematiek niet of nauwelijks opgeld kan doen.

Indien er sprake is van vertegenwoordiging van de provincie in een privaatrechtelijke rechtspersoon niet zijnde een vennootschap dan beschouwt de provincie de principes en de bepalingen van de Code Tabaksblad, voor zover deze van toepassing kunnen, zijn als belangrijke leidraad voor de vertegenwoordiging.

De keuze voor het wel of niet aanstellen van een provinciale vertegenwoordiging in een rechtspersoon dient goed beargumenteerd plaats te vinden en is afhankelijk van de gekozen rechtspersoon.

De provincie kan op meerdere manieren betrokken zijn bij privaatrechtelijke rechtspersonen:

1. De provincie als aandeelhouder in een NV of BV en als zodanig vertegenwoordigt in de Algemene vergadering van aandeelhouders (AvA);
2. Vertegenwoordiging van de provincie in het bestuur, raad van commissarissen (RvC) of een toezichthoudend orgaan van een privaatrechtelijk rechtspersoon (RvT).

Ad 1. De AvA

De AvA heeft alle bevoegdheden die niet aan andere organen van de vennootschap zijn toegekend. Een aantal bevoegdheden kan alleen door de AvA worden uitgeoefend, zoals het wijzigen van de statuten en het vaststellen van de jaarrekening.

De provincie wordt vertegenwoordigd door Gedeputeerde Staten of hun gemachtigde bij de AvA.

Uitgangspunt is dat leden van Gedeputeerde Staten de provincie vertegenwoordigen in de algemene vergadering aandeelhouders van een vennootschap en leggen hierover verantwoording af aan Provinciale Staten.

Ad. 2 Het bestuur / De RvC/RvT

Het bestuur van een rechtspersoon is het gezicht van de rechtspersoon naar buiten. Zij vertegenwoordigt de rechtspersoon in en buiten rechte. De RvC/RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de rechtspersoon.

Provinciale vertegenwoordiging door leden van het college in het bestuur/RvC/RvT van een rechtspersoon kan leiden tot conflictsituaties. Hiervan is onder meer sprake als het publieke belang en het belang van de vennootschap, vereniging of stichting strijdig is, waardoor de functie van provinciebestuurder en bestuurder in een privaatrechtelijke rechtspersoon moeilijk verenigbaar is.

Om de volgende redenen kan een provinciale vertegenwoordiging in het bestuur van een verbonden partij tot een conflictsituatie leiden en daarom niet gewenst zijn:

Ongewenste belangenverstremming of dubbele pettenproblematiek

Belangenverstremming kan optreden wanneer een provinciale vertegenwoordiger, in meerdere provinciale rollen met een private rechtspersoon maken heeft. Hierbij kan gedacht worden aan de rol van vergunningverlener, van handhaver van wet- en regelgeving, van subsidieverlener of van opdrachtgever. In één of meerdere van deze relaties kunnen de wederzijdse rollen gemakkelijk door elkaar heen lopen. De eventueel hieruit voortvloeiende (schijn van) belangenverstremming kan negatieve consequenties hebben niet alleen voor de persoon van de provinciale vertegenwoordiger maar ook voor het bestuurlijk imago van de provincie.

Onheldere positie van de provinciale vertegenwoordiger

Een commissaris is conform het vennootschapsrecht enkel verantwoording schuldig aan de aandeelhouders van de vennootschap: een provinciale bestuurder in de hoedanigheid van commissaris heeft derhalve geen verantwoordingsplicht aan Provinciale Staten. Een provinciale vertegenwoordiger, tevens collegelid zijnde, heeft een eigen verantwoordelijkheid voor wat betreft het dienen van het belang van de vennootschap of stichting als geheel. Ander-

zijds bepaalt artikel 167 van de Provinciewet dat de leden van het college tezamen en ieder afzonderlijk aan de Provinciale Staten verantwoording schuldig zijn (is) voor het door het college gevoerde bestuur. Anders gezegd de individuele collegeleden hebben een publieke taak en geen private verantwoordelijkheid. Men kan moeilijk tegelijkertijd twee tegenstrijdige (bestuurs-)functies vervullen.

Rolconflict of belangentegenstelling

Bij publiekrechtelijke of privaatrechtelijke deelnemingen kan sprake zijn van een belang dat strijdig kan zijn met het publieke belang dat de provincie beoogt te dienen. Er kan dus sprake zijn van spanning of strijdigheid tussen een commissarisfunctie met zijn vennootschapsrechtelijke verplichtingen en de openbare bestuursfunctie met zijn publiekrechtelijke verplichtingen. Commissarissen zullen, ongeacht hun herkomst en ongeacht op wiens aanbeveling zij zijn benoemd, pas tot besluitvorming mogen overgaan na een belangenafweging met uiteindelijk het belang van de onderneming als geheel voor ogen (art. 2:140, lid 2 BW). Hieruit volgt dat het nastreven van de provinciale commissaris van het provinciaal belang in ieder geval in strijd is met de redelijkheid en de billijkheid (art. 2:8 BW).

Professionaliteit en aansprakelijkheid

Droeg de functie van provinciale commissaris in het verleden meer een representatief karakter met weinig inhoudelijk toezicht, tegenwoordig worden aan de uitoefening van toezicht op en advisering van ondernemingsbestuur (directie) steeds hogere eisen gesteld. De commissaris (of de bestuurder) kan naast of in plaats van de vennootschap of de stichting aansprakelijk gesteld worden voor de gemaakte schulden. Commissarissen kunnen daarbij geconfronteerd worden met verschillende vormen van aansprakelijkheid. Een dergelijke aansprakelijkheidsstelling kan enerzijds te maken hebben met het niet naar behoren vervullen van de taak van commissaris (onbehoorlijke taakvervulling) en kan anderzijds ontstaan uit onrechtmatige daad of wanprestatie door de vennootschap of de stichting. Er kan zelfs sprake zijn van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het geheel van de door de rechtspersoon of derden geleden schade. De taak van de commissaris kan daarmee als complex en tijdrovend worden aangemerkt.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat de rol van commissaris in beginsel niet voor een bestuurder of ambtelijke functionaris van de provincie is weggelegd. Gebrekkig toezicht is in strijd met de beginselen van corporate governance (goed bestuur en goed toezicht) en wordt niet geaccepteerd. De functie van provinciale commissaris kent dientengevolge een hoog afbreukrisico.

Zonder last of ruggespraak

De commissaris is onafhankelijk en handelt zonder last of ruggespraak, zo bepaalt art. 2:140 van het BW. Een commissaris hoeft geen verantwoording af te leggen aan welke belanghebbende dan ook. Dit betekent dat de provinciale commissaris niet aan Provinciale Staten verantwoordingsplichtig is. Maar juist omdat de provincie een beleidsdoel met de deelneming heeft, zal de neiging om een commissaris aan te spreken op de performance van het bedrijf, groot zijn.

Deze conflictsituatie treedt niet op als de provincie de rol van aandeelhouder vervult. De provincie kan in deze rol haar eigen belang inbrengen en hierover rapporteren aan Provinciale Staten.

Vertrouwelijkheid

Het functioneren van de provinciale commissaris staat of valt bij het in acht nemen van vertrouwelijkheid. Bestaat daarover twijfel dan loopt hij of zij de kans geïsoleerd te raken in de RvC, waardoor de provinciale commissaris niet langer adequaat toezicht kan houden.

Uitgangspunt is dat, indien een provinciale vertegenwoordiger wordt afgevaardigd in het bestuur van een privaatrechtelijk rechtspersoon, dit uitsluitend een lid van Gedeputeerde Staten of een door Gedeputeerde Staten aangewezen derde betreft. Deze door Gedeputeerde Staten aangewezen derde is geen lid van Provinciale Staten.

Omdat de commissaris in een vennootschap:

- conform het BW zonder last en ruggespraak het belang van de vennootschap dient te behartigen;
- zich niet mag opstellen als behartiger van een deelbelang;
- het vennootschapsbelang moet laten prevaleren boven het publiek belang;
- enkel verantwoording schuldig aan de aandeelhouders van de vennootschap en geen verantwoording schuldig is aan provinciale staten,

is de commissarisfunctie niet verenigbaar met de functie van provinciebestuurder. In overeenstemming met het Rijksbeleid en met de corporate governance code, zal de functie van commissaris vervuld worden door een extern persoon die geen functie binnen het provinciale overheidsapparaat uitoefent en geen lid is van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten. Indien de provincie het recht heeft om een commissaris te benoemen of voor te dragen dan benoemen uitsluitend Gedeputeerde Staten deze persoon. De selectie van deze persoon vindt plaats via een open en transparante procedure.

Gegeven het uiteindelijke doel dat de provincie nastreeft met het oprichten van of het deelnemen in een privaatrechtelijke rechtspersoon, namelijk de behartiging van een publiek belang, is het soms zeer gewenst om wel zitting te hebben in één van de organen van de rechtspersoon. Het gaat dan in het algemeen om het maximaliseren van invloed. Te denken valt dan bijvoorbeeld aan verzelfstandigde dienstonderdelen, waarbij er (in elk geval tijdelijk nog) grote betrokkenheid van de provincie wenselijk is. Ook in de startfase van een nieuwe onderneming kan dit een rol spelen. Daarbij speelt tevens mee dat de belangen van de desbetreffende rechtspersoon, vaak opgericht om een specifiek overheidsbelang te dienen niet strijdig hoeft te zijn met het belang van het overheidsorgaan waarvan de bestuurder afkomstig is.

Er moet echter voor worden gewaakt dat niet hetzelfde provinciale orgaan in meerdere organen van de rechtspersoon is vertegenwoordigd.

Uitgangspunt is dat de functie van commissaris bij een vennootschap niet verenigbaar is met de functie van lid van Gedeputeerde Staten en dat uitsluitend Gedeputeerde Staten een kandidaat voordragen ter benoeming in de raad van commissarissen van een vennootschap, zijnde een extern persoon die geen functie binnen het provinciale overheidsapparaat uitoefent. De selectie van deze persoon vindt plaats via een open en transparante procedure.

Keuze extern persoon voor de voordracht als commissaris

Met het deelnemen aan een verbonden partij wordt een bepaald publiek belang nagestreefd. Het nastreven van deze belangen binnen een vennootschap zal vooral dienen te gebeuren door middel van het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering. Als Gedeputeerde Staten een extern persoon willen voordragen als commissaris, hebben zij bij benoeming van deze persoon commissaris geen mogelijkheden tot sturing via deze commissaris. De commissaris moet immers zonder last of ruggespraak het vennootschapsbelang behartigen. Gedeputeerde Staten hebben uiteraard belang bij de benoeming van een persoon in de RvC die de kwaliteiten heeft om als commissaris toezicht te houden op het bestuur en tevens het vermogen heeft om het publiek belang zoveel mogelijk te combineren met het vennootschapsbelang. Mede afhankelijk van de kwaliteiten die al in de RvC aanwezig zijn zal moet worden gezien op welke kwalificaties bij de voor te dragen persoon de nadruk moet worden gelegd. Via het opstellen van profielschets zullen Gedeputeerde Staten daaraan invulling geven.

Uitgangspunt is dat de selectie voor de voordracht voor een extern persoon geschiedt door Gedeputeerde Staten. Zij stellen daartoe een profielschets op, waarin de kwalificaties voor deze persoon worden aangegeven.

Vertegenwoordiging in PPS constructies

De provincie is in beginsel positief als het gaat om de vraag of de provincie vertegenwoordigd wil zijn in een PPS-constructie. Als er gekozen is voor PPS (hiervoor geldt het 'nee tenzij' principe), dan zal over het algemeen gelden dat het gaat over grootschalige publieke projecten met onder andere financiële risico's. Voor de provincie geldt het dan als logische stap om hiervoor via een (gedeeltelijke) bestuurlijke verantwoordelijkheid c.q. vertegenwoordiging (een deel van) de verantwoordelijkheid te nemen. Het college zal ook hier toezien op duidelijke functiescheiding en alleen vertegenwoordigers aanstellen waarbij de dubbele pettenproblematiek niet of nauwelijks opgeld kan doen.

NB.

Buiten het kader van deze nota vallen de bestuursfuncties van leden van Gedeputeerde Staten die worden aangemerkt als nevenfuncties die zij op persoonlijke titel, dus niet als een vertegenwoordiger van de provincie vervullen. Op grond van de artikelen 40b en 66 van de Provinciewet mogen leden van gedeputeerde staten geen nevenfuncties vervullen waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van hun ambt als gedeputeerde of als commissaris van de Koningin. In beginsel wordt de beoordeling of de nevenfunctie ongewenst kan zijn aan de beoordeling van het lid van Gedeputeerde Staten overgelaten. Alvorens de functie te aanvaarden melden de leden van Gedeputeerde Staten de voorgenomen aanvaarding van de functie aan Provinciale Staten. Provinciale staten worden dus geïnformeerd en hebben daarmee dus de mogelijkheid invloed uit te oefenen op de aanvaarding van een nevenfunctie.

Vervulling van een bestuursfunctie op persoonlijke titel bij bijvoorbeeld een instelling die een subsidierelatie heeft met de provincie zal in verband met (de schijn van) belangenverstrengeling in het algemeen ongewenst zijn.

7. AANSTURING EN CONTROLE VERBONDEN PARTIJEN

7.1 Aansturing

Verbonden partijen staan op afstand van de provincie. Goede informatievoorziening en effectieve beïnvloedingsmogelijkheden zijn daardoor minder vanzelfsprekend dan bij beleidsuitvoering in eigen beheer. Daarnaast kunnen verbonden partijen een eigen visie hebben op de wijze waarop zij hun doelstellingen realiseren. Een verbonden partij kan andere prioriteiten stellen dan de provincie wenst. Om de samenwerking tussen de provincie en de verbonden partij optimaal te laten verlopen en het beoogde beleidsresultaat te bereiken, is het dus van belang dat de sturing vanuit de provincie en de verantwoording door de verbonden partijen adequaat is ingericht.

Bij de aansturing van een verbonden partij is het van belang dat:

- afspraken worden vastgelegd (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling);
- afspraken worden gemaakt over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie;
- de provincie zich realiseert dat andere partijen die betrokken zijn bij de verbonden partij andere belangen kunnen hebben naast het gezamenlijk belang.

7.2 Verantwoording van verbonden partijen aan de provincie

De verbonden partijen leggen door middel van het jaarverslag en de periodieke evaluaties aan GS verantwoording af over het doelmatig en doeltreffend functioneren. GS leggen vervolgens verantwoording af aan PS door middel van de provinciale jaarstukken. De verantwoording door GS aan PS over verbonden partijen vindt plaats door middel van de paragraaf verbonden partijen - in samenhang met de beleidsprogramma's - in de jaarstukken van de provincie.

Om goed verantwoording af te kunnen leggen aan PS en om te controleren of de provinciale beleidsdoelen gerealiseerd worden, is het voor GS essentieel goede afspraken te maken over de informatievoorziening door de verbonden partij. GS kunnen kwaliteitseisen stellen aan deze informatie, die inzicht dient te bieden in de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van de verbonden partij. De informatie die de verbonden partij aanlevert, moet door GS worden beoordeeld en kan aanleiding geven tot bijsturen of eventueel ingrijpen. Hiervoor moet voor de provincie wel duidelijk zijn wat de beïnvloedingsmogelijkheden zijn. Met de verbonden partij kunnen (contractuele) afspraken worden gemaakt over tussen-tijdse informatievoorziening (financieel, kengetallen) en risicomanagement.

7.3 Heroverweging en evaluatie

Als uitgangspunt wordt gekozen om bij bepaalde veranderingen c.q. ontwikkelingen in financiële én bestuurlijke relaties over te gaan tot heroverweging van de desbetreffende financiële én bestuurlijke relatie. De belangrijkste veranderingen c.q. ontwikkelingen die hiertoe aanleiding geven zijn:

- Het (voornemens tot het) beëindigen van een verbonden partij;
- Een wijziging van de doelstelling van een verbonden partij;
- Een (komende) wijziging van het voortbestaan en eigenstandigheid van de relatie c.q. verbonden partij als gevolg van fusie of integratie;
- Een afwijking van de voorgenomen of gerealiseerde activiteiten en prestaties;

- Nieuwe risico's en ontwikkelingen in relatie tot het weerstandsvermogen.

Verder worden iedere collegeperiode worden alle verbonden partijen geëvalueerd. De evaluatie bestaat uit een beoordeling van:

- het publieke kader: de doelmatigheid en rechtmatigheid van de verbonden partij, waarbij wordt gecontroleerd of de publieke doelstellingen worden gewaarborgd en of dit op de juiste wijze plaatsvindt;
- de corporate governance: een beoordeling of de zeggenschapsstructuur in lijn is met de wetgeving en met de gehanteerde beleidslijn en beleidsuitgangspunten met betrekking tot de provinciale vertegenwoordiging zoals uiteengezet in voorliggende beleidsnota;
- de begroting en jaarstukken van de verbonden partij: een beoordeling van de naleving van de gestelde eisen ten aanzien van deze stukken in de statuten en de wetgeving, zoals het BW en de WGR.

7.4 Afwegingskader

Het oprichten van een verbonden partij is de uitkomst van een afwegingsproces. Daarin staat de vraag centraal of de provincie bepaalde taken al dan niet uit moet voeren en zo ja hoe dit het beste kan gebeuren. Bij de oprichting van een verbonden partij moet transparant zijn hoe het afwegingsproces is doorlopen. Daarnaast moet helder zijn hoe provinciale vertegenwoordiging, financiële aanspraken en verantwoording worden georganiseerd.

Om te borgen dat de afweging zorgvuldig plaatsvindt, wordt per verbonden partij door Gedeputeerde Staten een afwegingskader opgesteld. Hierin staat onder ander het publieke belang van de provincie, het budgettair beslag en de financiële risico's, de profielschets van de vertegenwoordiger, afspraken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie etc.

BIJLAGE 1 – DIVERSE (WET)TEKSTEN VAN BELANG VOOR VERBONDEN PARTIJEN

a. Provinciewet

Op grond van artikel 81 van de Provinciewet kunnen Provinciale Staten, onderscheidenlijk Gedeputeerde Staten, bestuurscommissies instellen die bevoegdheden uitoefenen die hun door Provinciale Staten, onderscheidenlijk Gedeputeerde Staten, zijn overgedragen. Zij regelen daarbij de taken, de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze. De commissaris en de gedeputeerden zijn geen lid van een door Provinciale Staten ingestelde bestuurscommissie. Leden van Provinciale Staten zijn geen lid van een door Gedeputeerde Staten ingestelde bestuurscommissie.

Ingevolge artikel 158, tweede lid van de Provinciewet besluit het college slechts tot oprichting van en deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. Het derde lid geeft vervolgens aan: Een besluit als bedoeld in het tweede lid behoeft de goedkeuring van de minister. De goedkeuring kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

b. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

In het BBV is geregeld wat onder verbonden partijen moet worden verstaan en welke informatie over verbonden partijen moet worden opgenomen in de begroting en de jaarstukken.

Artikel 15, geeft aan dat de paragraaf verbonden partijen ten minste dient te bevatten:

- a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Artikel 69, schrijft voor dat in de lijst van verbonden partijen tenminste de volgende informatie wordt verstrekt over verbonden partijen:

- a. de naam en de vestigingsplaats;
- b. het openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt;
- c. de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente onderscheidenlijk provincie in de verbonden partij heeft;
- d. het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- e. het resultaat van de verbonden partij.

In de nota van toelichting op artikel 69 van het BBV wordt aangegeven dat bij de productenrealisatie een lijst van verbonden partijen wordt gevoegd. Het hebben en bijhouden van deze lijst is van groot belang. Gezien de stijging van het aantal verbonden partijen is er soms gebrek aan inzicht in welke relaties de provincie of gemeente heeft met welke verbonden partij. In de paragraaf verbonden partijen wordt aan de informatiebehoefte van gedeputeerde staten respectievelijk het college tegemoet gekomen. In de toelichting bij de productenrealisatie wordt een volledig overzicht van verbonden partijen op zijn plaats geacht.

c. Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

In de Wgr is de bevoegdheid vastgelegd tot het aangaan van gemeenschappelijke regelingen. Samenwerking tussen provincies en gemeenten wordt gezien als een nuttig instrument voor de uitvoering van overheidstaken. De Wgr is in essentie het wettelijk kader voor de - vrijwillige- samenwerking tussen overheden voor de uitvoering van hun taken.

d. Code-Tabaksblad

De Code-Tabaksblad bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen (onder andere institutionele beleggers) tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen. De principes kunnen worden opgevat als de moderne, en inmiddels breed gedragen, algemene opvattingen over good corporate governance. Corporate governance gaat over besturen en beheersen, over verantwoordelijkheid en zeggenschap en over verantwoording en toezicht. Integriteit en transparantie spelen hierbij een grote rol.

De Code gaat uit van het in Nederland gehanteerde uitgangspunt dat de vennootschap een lange termijn samenwerkingsverband is van diverse bij de vennootschap betrokken partijen. De belanghebbenden zijn de groepen en individuen, die direct of indirect het bereiken van de doelstellingen van de vennootschap beïnvloeden of erdoor worden beïnvloed: werknemers, aandeelhouders en andere kapitaalverschaffers, toeleveranciers, afnemers, maar ook de overheid en maatschappelijke groeperingen.

De Code Tabaksblad geldt voor alle beursgenoteerde ondernemingen met een statutaire zetel in Nederland en is in werking getreden vanaf boekjaren beginnend op of na 1 januari 2004.

Op de Code-Tabaksblad is vanaf het boekjaar 2004, bij Algemene Maatregel van Bestuur, de 'comply or explain'-regel ('de regel van "pas toe of leg uit") van kracht. Hierdoor worden vennootschappen (NV's en BV's) verplicht elk jaar in hun jaarverslag gemotiveerd uit te leggen of en zo ja waarom en in hoeverre zij afwijken van de principes en bepalingen uit de Code-Tabaksblad.

Op het moment de provincie zou kiezen voor vertegenwoordiging in de vorm van een bestuurder of commissaris in een vennootschap dan vormen de principes en bepalingen uit de Code-Tabaksblad belangrijke uitgangspunten.

Principes Code-Tabaksblad in het bijzonder van belang voor bestuurders en commissarissen

A. Naleving en handhaving van de code

Het bestuur en de raad van commissarissen zijn verantwoordelijk voor de corporate governance structuur van de vennootschap en de naleving van deze code. Zij leggen hierover verantwoording af aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Aandeelhouders nemen zorgvuldig kennis en maken een grondige beoordeling van de redengeving van eventuele afwijkingen van de best practice bepalingen van deze code door de vennootschap. Zij vermijden een "afvinkmentaliteit" in de beoordeling van de corporate governance structuur van de vennootschap.

B Taak en werkwijze bestuur

Het bestuur is belast met het besturen van de vennootschap, hetgeen onder meer inhoudt dat hij verantwoordelijk is voor de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en het beleid en de daaruit voortvloeiende resultatenontwikkeling. Het bestuur legt hierover verantwoording af aan de raad van commissarissen en aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Het bestuur richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en weegt daartoe de in aan-

merking komende belangen van bij de vennootschap betrokkenen af. Het bestuur verschaft de raad van commissarissen tijdig alle informatie die nodig is voor de uitoefening van de taak van de raad van commissarissen. Het bestuur is verantwoordelijk voor de naleving van alle relevante wet- en regelgeving, het beheersen van de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten en voor de financiering van de vennootschap. Het bestuur rapporteert hierover aan en bespreekt de interne risicobeheersings- en controlesystemen met de raad van commissarissen en zijn auditcommissie.

C. Tegenstrijdige belangen

Elke vorm en schijn van belangenverstrengeling tussen vennootschap en commissarissen wordt vermeden. Besluiten tot het aangaan van transacties waarbij tegenstrijdige belangen van commissarissen spelen, die van materiële betekenis zijn voor de vennootschap en/of voor de betreffende commissarissen, behoeven de goedkeuring van de raad van commissarissen. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor de besluitvorming over de omgang met tegenstrijdige belangen bij bestuurders, commissarissen, grootaandeelhouders en de externe accountant in relatie tot de vennootschap.

D. Taak en werkwijze Raad van Commissarissen

De raad van commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en staat het bestuur met raad ter zijde. De raad van commissarissen richt zich bij de vervulling van zijn taak naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming en weegt daartoe de in aanmerking komende belangen van bij de vennootschap betrokkenen af. De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor de kwaliteit van zijn eigen functioneren.

E. Onafhankelijkheid

De raad van commissarissen is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

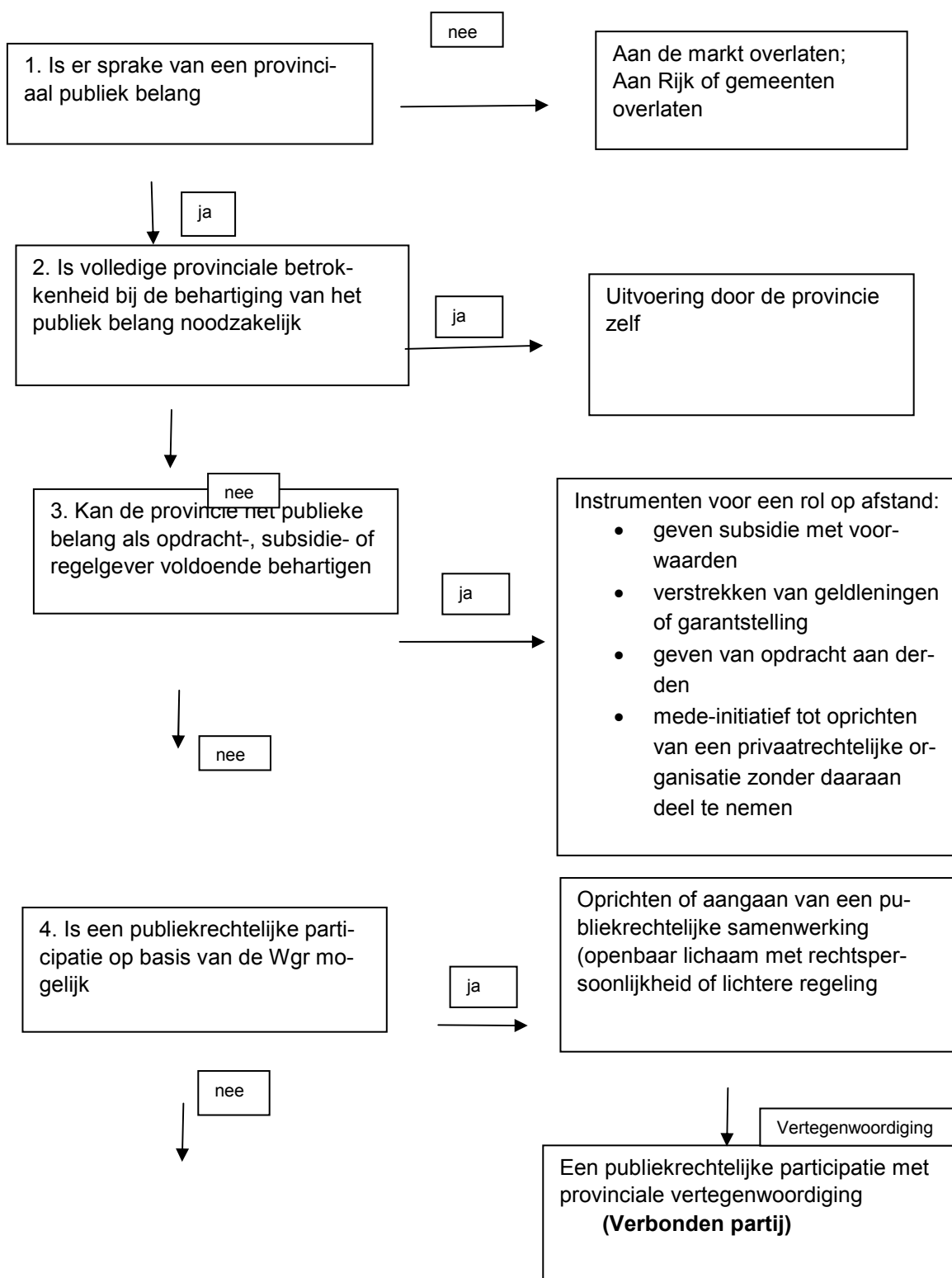
F. Deskundigheid en samenstelling

Elke commissaris dient geschikt te zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen. Elke commissaris beschikt over de specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taak, binnen zijn rol in het kader van de profielschets van de raad. De raad van commissarissen dient zodanig te zijn samengesteld dat hij zijn taak naar behoren kan vervullen. Een herbenoeming van een commissaris vindt slechts plaats na zorgvuldige overweging. Ook bij een herbenoeming worden de hiervoor genoemde profieleisen in acht genomen.

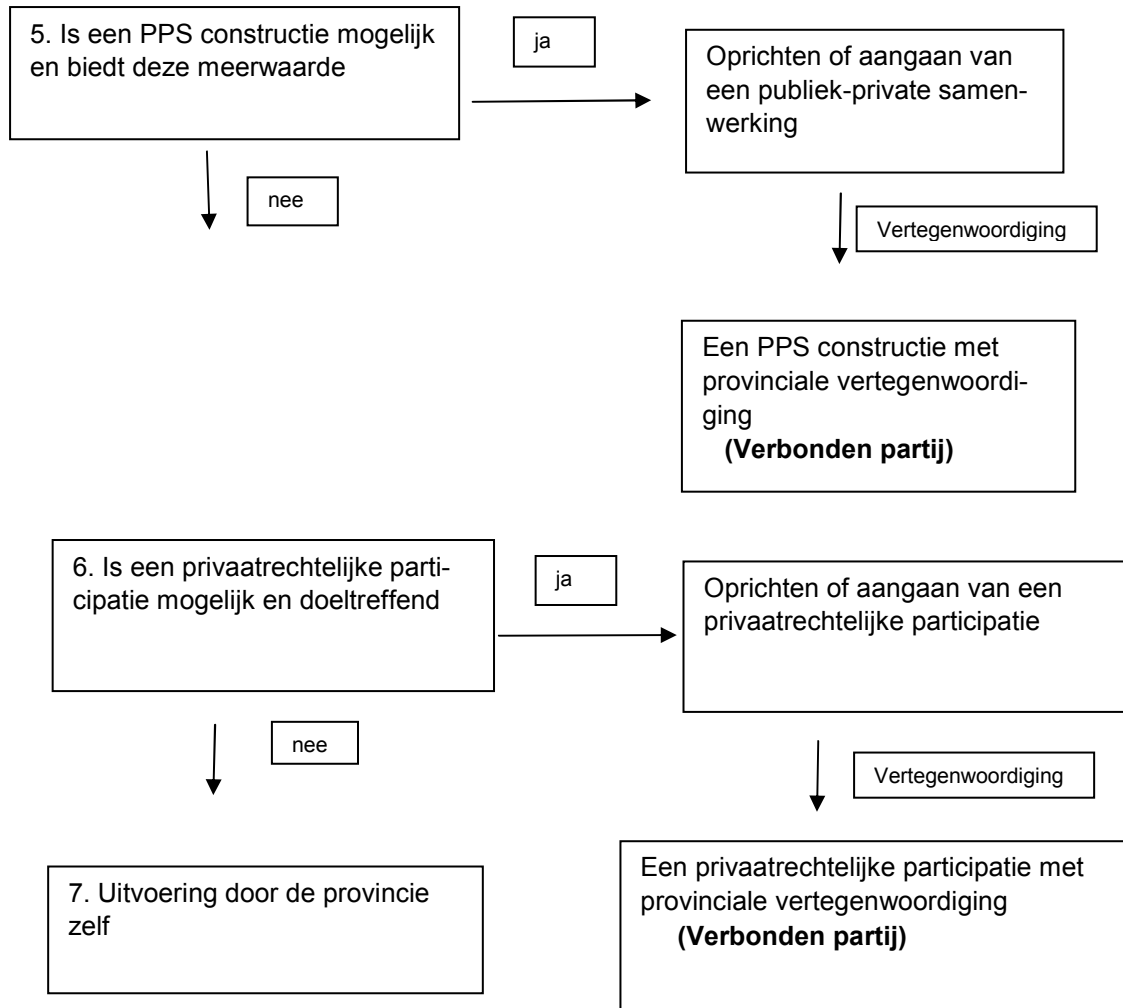
G. One-tier bestuursstructuur

De samenstelling en het functioneren van het bestuur waarvan zowel bestuurders deel uitmaken die zijn belast met de dagelijkse gang van zaken als bestuurders die daarmee niet zijn belast, moeten zodanig zijn dat een behoorlijk en onafhankelijk toezicht door laatstgenoemden is gewaarborgd.

BIJLAGE 2 - BESLISKADER VOOR AANGAAN EN BEHOUDEN VAN EEN DEELNEMING

Vervolg bijlage 2

BIJLAGE 3 - LIJST VAN VERBONDEN PARTIJEN OPGENOMEN IN DE BEGROTING

Opsomming van de verbonden partijen in onze provincie ingedeeld naar rechtsvorm

Deelnemingen

- N.V. NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland (NOM)
- N.V. Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD)
- Groningen Airport Eelde N.V. (GAE)
- Enexis N.V.
- Attero N.V.
- Verkoop Vennootschap
- CBL (Cross Border Leases) Vennootschap
- Vordering op Enexis Vennootschap
- Claim Staat Vennootschap Enexis N.V.

Gemeenschappelijke regelingen

- Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)
- Bestuursacademie Noord-Nederland (BANN)
- Openbaar Vervoerbureau Groningen-Drenthe (OV-bureau)
- De Noordelijke Rekenkamer
- Regiovisie Groningen Assen

Stichtingen/privaatrechtelijke rechtspersonen

- Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO)
- Stichting Leerstoel Regionale/Noordelijke Economie
- Stichting Drentse Bedrijvenlocaties (DBL)
- Stichting Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA)
- Stichting Drents Plateau
- Stichting Landinrichting en Bodemverontreiniging (SLB) en Stichting Bodembeheer Schoonebeek
- Stichting Drentse Energie Organisatie

Bestuursrechtelijke rechtspersonen

- Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Drenthe
- Uitvoeringscommissie Wilg (bestuurscommissie)

BIJLAGE 4 - AFWEGINGSKADER MET BETREKKING TOT <VERBONDEN PARTIJ>

Het vervolg van de Nota verbonden partijen is dat per verbonden partij wordt gezien in hoeverre de verbonden partij een publiek belang behartigt en op welke wijze de provincie daarop invloed kan uitoefenen. Verder worden de financiële risico's aangegeven zoals die op grond van het Besluit begroting en verantwoording in de begroting en jaarstukken moet worden opgenomen.

Datum invulling: _____

Verbonden partij	
Rechtsvorm	
Doel	
Openbaar belang	
Overzicht activiteiten	
Financieel belang	
Bestuurlijk belang	
Recht om voordracht te doen voor lid RvC	
Eigen vermogen op 1-1-20xx	
Vreemd vermogen op 1-1—20xx	
Resultaat over afgelopen jaar	
Dochterondernemingen	
Overige activiteiten	
Geconformeerd aan de Corporate Governance Code	
Invloed uitoefenen	
Profiel voor lid RvC waarvoor de provincie een voordracht kan doen	

AFWEGINGSKADER: NV WATERLEIDINGMAATSCHAPPIJ DRENTHE

Het vervolg van de Nota verbonden partijen is dat per verbonden partij wordt gezien in hoeverre de verbonden partij een publiek belang behartigt en op welke wijze de provincie daarop invloed kan uitoefenen. Verder worden de financiële risico's aangegeven zoals die op grond van het Besluit begroting en verantwoording in de begroting en jaarstukken moet worden opgenomen.

Datum invulling: 06 september 2012

Verbonden partij	NV Waterleidingmaatschappij Drenthe
Rechtsvorm	Vennootschap
Doel	Vooraf de zorg voor en de instandhouding van (drink)watervoorziening in haar verzorgingsgebied van drinkwater in het verzorgingsgebied
Openbaar belang	Drinkwater van goede kwaliteit en tegen een acceptabele prijs, vastgelegd in de Drinkwaterwet
Overzicht activiteiten	<p>De NV Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) staat garant voor duurzame en efficiënte drinkwatervoorziening aan 450.000 inwoners van elf Drentse gemeenten. De WMD is een winstgevend bedrijf en behoort al jaren tot de top in de landelijke benchmark van waterbedrijven.</p> <p>De aandeelhouders hebben belangrijke bevoegdheden, zoals het vaststellen van de tarieven en voorwaarden. Binnen het verzorgingsgebied produceert de WMD jaarlijks 32 miljard liter drinkwater in 12 drinkwaterproductiebedrijven. De organisatie had in 2011 een netto omzet van ruim M € 43 en sloot dat jaar af met een positief resultaat. Kwaliteit, leveringszekerheid en betaalbaarheid staan als kernwaarden voorop. De WMD haalt daarom haar water uit de meest betrouwbare bron, diep uit de grond. Voor de controle van dit kwaliteitsproduct heeft de WMD de beschikking over een laboratorium. De kwaliteit van het water is in de wet vastgelegd. Naast het winnen, zuiveren en distribueren van drinkwater wil de WMD zich nationaal en internationaal profileren op de watermarkt. Deze activiteiten zijn ondergebracht in verschillende BV's. Daarnaast legt de WMD zich toe op andere en vernieuwende wateractiviteiten. Bij alle activiteiten staat de zorg voor natuur en milieu voorop. De aandeelhouders ondersteunen de maatschappelijke doelstellingen van de WMD en een duurzame samenleving met zorg voor de bescherming van natuur en milieu.</p>
Financieel belang	Aandelen (50 %); overige aandelen in handen van elf Drentse gemeenten
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de AvA
Recht om voordracht te	Ja. Het door de provincie voorgedragen lid is voorzitter van de

doen voor lid RvC	<p>RvC.</p> <p>Overeenkomstig hetgeen in de Nota Verbonden partijen is vermeld wordt een extern persoon voorgedragend die geen functie vervult binnen het provinciaal apparaat. De selectie van deze persoon vindt plaats via een open en transparante procedure.</p> <p>Met de voordracht wordt beoogd dat een commissaris wordt benoemd die in staat is toezicht te houden op het bestuur en anderzijds afwegingen kan maken waarbij niet alleen het ondernemingsbelang speelt maar ook het publieke belang daarmee kan combineren</p>
Eigen vermogen op 31-12-2011	Ca. € 42 miljoen
Vreemd vermogen op 31-12--2011	Ca. € 100 miljoen
Resultaat over 2011	€ 260.000,--
Dochterondernemingen	<p>Noordwater BV</p> <p>NieuWater BV</p> <p>Drentse Golf en Countryclub BV</p> <p>Futuro BV</p>
Overige activiteiten	<p>De WMD kenmerkt zich al jaren door een geïntegreerde exploitatie van drinkwater en ander waterprojecten.</p> <p>Volgend op de juridische herstructurering/vereenvoudiging van 2010, is in 2011 een start gemaakt om de drinkwateractiviteiten en ander wateractiviteiten naast de procesmatige en organisatorische scheiding ook financieel volledig te scheiden. Hierbij is de Drinkwaterwet leidend.</p>
Geconformeerd aan de Corporate Governance Code	<p>Ja, met ingang van 2006</p> <p>De corporate governance is vastgelegd in de Statuten, het Directiestatuut en het Reglement Raad van Commissarissen.</p> <p>De Raad van Commissarissen telt in de regel zes leden (minimaal vier en maximaal acht). De leden worden benoemd door de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) waarbij de president-commissaris wordt benoemd op voordracht van de provincie Drenthe en drie leden op voordracht van drie clusters van gemeenten. De RvC vervult de formele taken als toezichthouder en werkgever van de directie en staat de directie met raad en daad bij in het maken van strategische afwegingen en keuzes. Bij de vervulling van haar taak richt de RvC zich vooral naar het belang van het vennootschap.</p> <p>De samenstelling van de RvC is zodanig dat de combinatie van ervaring, deskundigheid en onafhankelijkheid van zijn leden de RvC het best in staat stelt zijn diverse taken naar</p>

	<p>behoren te verrichten. Elk lid dient geschikt te zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen. Elke lid beschikt daarnaast over de deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn/haar specifieke taak binnen de RvC. De RvC is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.</p>
<p>Invloed uitoefenen</p>	<p>In beginsel zijn de regels omtrent de structuurregeling van toepassing op WMD. Dit brengt met zich mee dat de WMD verplicht is om een RvC in te stellen. De RvC houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.</p> <p>WMD is echter gebonden aan de bepalingen uit de Drinkwaterwet 2011. Deze wet heeft – indien strijdig – voorrang boven hetgeen bepaald is in het Burgerlijk Wetboek. Voorts zijn de bepalingen van de Drinkwaterwet van toepassing ongeacht of de statuten (al) zijn geconformeerd aan de Drinkwaterwet.</p> <p>De Drinkwaterwet stelt de toepassing van de artikelen 158 BW tot en met 164 BW Boek 2 – met uitzondering van artikel 162 Boek 2 – verplicht. Het zogenaamde verzwakte regime is hierdoor door de wetgever verplicht voorgeschreven voor Drinkwaterbedrijven. Het verzwakte regime brengt een gedeelte van de bevoegdheden die onder de structuurregeling bij de RvC zijn geplaatst terug bij de Ava. Doel hiervan is om de zeggenschap van de lokale overheden – de positie van de provincie en van de gemeenten in hun hoedanigheid van aandeelhouders – te versterken.</p> <p>DE POSITIE VAN DE AANDEELHOUDERSVERGADERING BIJ EEN VERZWAKT STRUCTUURREGIME.</p> <p>Artikel 107 Boek 2 bevat een algemene bepaling. Het geeft de Ava, binnen de door de wet en de statuten gestelde grenzen, alle bevoegdheden, die niet aan het bestuur of de RvC zijn toegekend.</p> <p>De relatie ten opzichte van het bestuur.</p> <p>Het bestuur, en niet de Ava, is bevoegd om het beleid van de vennootschap te bepalen. In beginsel bemoeit de Ava zich dus niet met het beleid van WMD.</p> <p>Echter, de Ava kan invloed uitoefenen op de het beleid doordat de wetgever de Ava de bevoegdheid heeft toebedeeld</p>

	<p>om de tarieven te bepalen. Artikel 20 van de Drinkwaterwet bepaalt dat de bevoegdheid tot goedkeuring van de tarieven en voorwaarden uitsluitend berust bij de algemene vergadering van aandeelhouders van een drinkwaterbedrijf.</p> <p>Een ander en zeer krachtig instrument van de Ava om het beleid van de onderneming te beïnvloeden en toezicht te houden op het bestuur van WMD is de bevoegdheid van de Ava het bestuur te benoemen, te ontslaan en te schorsen. Hierdoor is het mogelijk dat de provincie en de gemeenten, in hun hoedanigheid van aandeelhouders, toezicht houden op het handelen van het bestuur. Indien hiertoe voldoende aanleiding is kan de Ava het bestuur ontslaan of schorsen. De wet bepaalt dat het bestuur van een kapitaalvennootschap ten allen tijde kan worden ontslagen. Bij het verzwakt structuurregime is het de algemene vergadering van aandeelhouders – niet de RvC - die bevoegd is om bestuurders te benoemen. Zo stelt de wet de provincie en de gemeenten in staat op krachtige wijze invloed uit te oefenen op het bestuur van de vennootschap en het beleid van het bestuur.¹ Het recht van benoeming en ontslag vormt de spil van het uitoefenen van macht in kapitaalvennootschappen.</p> <p>Het bestuur dient voorts de Ava om goedkeuring te vragen in de volgende situaties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Overdracht van de onderneming aan een derde, dan wel wijziging van de identiteit van de onderneming. 2. het aangaan of verbreken van duurzame samenwerking van de vennootschap met een andere rechtspersoon. 3. Het nemen of afstoten van een deelneming in het kapitaal van een vennootschap ter waarde van ten minste een derde van het bedrag van de activa. <p>De relatie ten opzichte van de RvC</p> <p>Ingevolge artikel 158 Boek 2 is WMD gehouden een Rvc in te stellen. Deze Rvc dient toezicht te houden op het bestuur en het bestuur met advies en raad bij te staan, daarbij het belang van de vennootschap centraal stellend.. De bevoegdheden van de Rvc zijn minder vergaand bij een verzwakt regime dan bij een volle structuurvennootschap. De bevoegdheid tot</p>
--	---

¹ Indien het verzwakte regime niet van toepassing zou zijn geweest, behoorde deze bevoegdheid de Rvc toe.

	<p>benoeming en ontslag van de bestuurders van de vennootschap berust niet bij de RvC, maar bij de AvA (anders dan bij het volledige structuurregime, waar de bestuurders door de RvC worden benoemd en ontslagen).</p> <p>De Rvc stelt zelf kandidaat leden van de RvC voor, maar het is de Ava die uit de voorgestelde kandidaten de commissarissen benoemt. De Ava kan voorts aan de Rvc personen voor voordracht aanbevelen.</p> <p>De Ava kan, bij volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, het vertrouwen in de Rvc opzeggen, hetgeen leidt tot een onmiddellijk ontslag van alle commissarissen. De algemene vergadering kan aldus niet een individuele commissaris ontslaan. Wel kan de AvA de Ondernemingskamer daartoe verzoeken. Een commissaris kan worden geschorst door de raad van commissarissen en niet door de Ava.</p> <p>SAMENVATTING</p> <p>De lokale overheden, in hun hoedanigheid van aandeelhouder, hebben een toezichthoudende taak met betrekking tot het beleid en bestuur van WMD. Om het de lokale overheden mogelijk maken deze toezichthoudende taak uit te oefenen heeft de wetgever de Ava bepaalde bevoegdheden toegekend. Allereerst heeft de wetgever het verzwakte regime van toepassing verklaard, waardoor de Ava met name door middel van uitoefening van de bevoegdheid tot benoeming en ontslag van de bestuurders van de vennootschap invloed kan uitoefenen op het beleid van het bestuur. Het bestuur van een kapitaalvennootschap kan ten allen tijde worden ontslagen. Daarbij speelt geen ontslagbescherming. Verder heeft de Ava een specifieke bevoegdheid toebedeeld gekregen, namelijk het (uiteindelijk) bepalen van de hoogte van de tarieven. Deze bevoegdheden maken het de Ava mogelijk om het beleid van het bestuur tot op zekere hoogte te beïnvloeden.</p>
<p>Profiel voor lid RvC waarvoor de provincie een voordracht kan doen</p>	<p>De RvC, 6 leden, vervult de formele taken als toezichthouder en werkgever van de directie en staat de directie bij in het maken van strategische afwegingen en keuzes. Op grond van de Corporate Governance Code moet een commissaris geschikt zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen en beschikt hij over specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taak. Tevens moet elke vorm en schijn van</p>

	<p>belangenverstrengeling tussen vennootschap en bestuurder worden vermeden.</p> <p>De president-commissaris is verantwoordelijk voor het collegiaal functioneren van de RvC. Hij vervult een pro-actieve rol in zijn adviserende en ondersteunende taak richting directie en stimuleert de verbinding met en tussen de verschillende stakeholders. Dit alles met behoud van de gewenste scheiding van posities conform de corporate governance.</p> <p>Taken voorzitter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leidt van de vergaderingen van de RvC en bepaalt de agenda; - ziet toe op het naar behoren functioneren van de RvC; - zorgt voor een goed verloop van de contacten van de RvC met de aandeelhouders, directie en ondernemingsraad; - is aanspreekpunt voor de aandeelhouders en de directie; - ziet toe op het zorgvuldig vervullen van het werkgeverschap naar de directie; - draagt zorg voor het inwinnen van advies, beraadslaging en besluitvorming door de RvC; - draagt zorg voor de jaarlijkse evaluatie en beoordeling van het functioneren van de leden van de RvC en de directie. <p>Een ervaren toezichthouder en kundig voorzitter met een moderne visie op governance. Beschikt over een breed bestuurlijk profiel en vertrouwd met dienstverlening in de publieke sector, het functioneren van gemeenten en provincie en maatschappelijk ondernemerschap. Verbindend leiderschap, onafhankelijkheid en natuurlijk gezag kenmerken het profiel. Beschikking over levenservaring- en wijsheid en veel gevoel voor intermenselijke relaties. Binding voelen met de provincie Drenthe en u heeft affiniteit met het werkveld.</p> <p>Specifieke kwaliteiten en competenties voorzitter</p> <ul style="list-style-type: none"> - sociale, communicatieve en leidinggevende vaardigheden; - stimulerend, empathisch en besluitvaardig; - open houding; - reflecterend vermogen t.a.v. het persoonlijk functioneren en het functioneren van de RvC als team; - kennis van en ervaring in bestuurlijke besluitvormingsprocessen; - kennis van en ervaring in politiek bestuurlijke problematiek; - streeft naar evenwicht en doet ieders persoon en inbreng recht.
--	---